

JĘZYK POLSKI
WYMAGANIA EDUKACYJNE – KLASA VII

I półrocze

Tematyka	Umiejętności podstawowe		Umiejętności ponadpodstawowe		
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Słuchanie	– uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela – wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi – słucha nagrania wzorcowej recytacji – mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu	– świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników – żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie – określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu	– słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu	– słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu	– słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych – odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji
Czytanie i odbiór tekstów kultury	– czyta teksty współczesne i dawne – odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników – określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do kontekstu biograficznego,	– podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów – nazywa różne motywy postępowania bohaterów – określa problem poruszony w utworze i	– płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji – odczytuje tekst na poziomie przenośnym – określa funkcję przeczytanego tekstu – interpretuje tytuł utworu – wyjaśnia motywy postępowania	– płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego – odczytuje tekst na	– praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego – krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu

	– rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady – rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo – wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję – rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim – wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi – dostrzega różne motywy postępowania bohaterów – odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski – czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: pieśń, tren – odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego – zna podstawowe środki wyrazu artystycznego	- ustosunkowuje się do niego – identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, inwokację – wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie – rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn – identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze – odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości – rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i> – odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania – podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej	- bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych – dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanych tekstach – określa funkcję środków artystycznego wyrazu	- poziomie przenośnym i symbolicznym – wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych	moralnego i etycznego
--	---	--	--	---	-----------------------

	wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, inwokację – rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze – czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki				
Tworzenie wypowiedzi	– sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi – tworzy plan dłuższej wypowiedzi – tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje – wypowiada się na temat – stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę	– pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska – zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu – stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, – rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia – stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy	– płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej – uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów – dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia – aktywnie uczestniczy w dyskusji – wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej – pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych,	– udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód – aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji – charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych – analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, – próbuje interpretować głosowo wygłaszany	– samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko lub za pomocą popartych przykładami argumentów, uwzględniających różne konteksty kulturowe, dowodzi przyjętych racji – aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski – interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych – oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną,

	– stara się o estetyczny zapis wypowiedzi	– uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury – dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację – uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów – redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami	formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami – dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu – prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadome stosuje retoryczne środki wyrazu	tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,	rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej
Kształcenie językowe	– wie, czym jest błąd językowy – ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności, dostrzega rozbieżności między mową a pismem – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, formant,	– dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować – stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności, dostrzega rozbieżności między mową a pismem	– umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: – dokonuje korekty tworzonego tekstu – analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie: – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne,	– analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu	– wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi

	rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów	– – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, znaczeniem wyrazów, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów	bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem, dostrzega rozbieżności między mową a pismem – – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów		
--	--	---	--	--	--

II półrocze

Tematyka	Umiejętności podstawowe		Umiejętności ponadpodstawowe		
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Słuchanie	– rozumie polecenia – rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście – rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się	– rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym – wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu – rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi	– analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację	– interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy	– analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu
Odbiór tekstów kultury	– wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze – wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości – rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową – rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu – odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog – rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich – posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich – rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad,	– zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady – rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście – samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis – wyszukuje informacje w indeksie i przypisach – rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji – analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury – dostrzega funkcje	– analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję – uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich – uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki – wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych – analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji – odczytuje sensy przenośne i symboliczne w odbieranym tekście	– ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp. – określa funkcję środków artystycznego wyrazu a zwłaszcza symbolu i alegorii – interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury	– praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego – krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego

	artykuł – wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym – dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury – zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i> – wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator) – zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury – dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych	środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie – wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich – analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury – wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim			
Tworzenie wypowiedzi	– wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji – przygotowuje wywiad – streszcza, parafrazuje tekst, w tym tekst	– pisze wywiad – stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi – zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu	– reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację – w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których	– pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym,	– pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność

	popularnonaukowy – wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów – pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście – opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne – stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową – opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty – układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty	– wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną – opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika – w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji	odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami – pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie – opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki – w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera	ortograficznym oraz interpunkcyjnym – dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy – posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania – posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe – odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą	językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję – tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem – redaguje dłuższe formy wypowiedzi – podejmuje próby własnej twórczości literackiej
--	--	--	--	--	--

Kształcenie językowe	– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)	– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)	– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)	– świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa	– samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach
-----------------------------	--	--	--	--	---